

πού πεθαίνει ἀπὸ τῆ δίψα. Τὸ Ε εἶναι τραγουδοῦς, λυτρώσης, πού ἴσως δείχνει πὺς ἔφαγε ἢ βροχή. Τὸ Στ ἀπευθύνεται στὸ λύκο, πού δὲν τὸν σταματᾷ κανένας ἄνεμος κι ἔχει δει τις παλιές κατοικίες (ἐπαυλίες) τοῦ Ἀμποῦ Ζετζντ καὶ τῆς ἀγαπημένης του Ἀλτάς, πού εἶναι ἥρωες λαϊκῶν ἀφηγήσεων τῶν Βεδουίνων.

Ἀς θυμηθοῦμε τὰ τραγούδια τῆς δικῆς μας Περπερούνας καὶ τ' ἀνάλογα παλιά καὶ νέα (δες καὶ ΥΔΡΙΑ 1, σ. 3-5), τὰ τραγούδια τοῦ Ζαφείρη ἢ Λειδινού καὶ τὰ σχετικά (ΥΔΡΙΑ 3, γενικά), τὸ Ἰνδιάνικο τῆς ΥΔΡΙΑΣ 4 καί, εὐρύνοντας τὸν κύκλο, ἄς γυρίσουμε σὲ θέματα τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, πού πιὰ φωτίζονται.

ΥΔΡΙΑ

ΜΝΗΜΗ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ὁ ταῦρος τοῦ Θεοδόση, ὁ μονόκερως, ὁ φιλήρμος καὶ μελαγχολικός, καταβάς πρὸ μικροῦ διὰ τὴν κάμη τὸν συνήθη περίπατόν του κάτω εἰς τὸ βαθύ ρεῦμα, τὸ κατερχόμενον δι' ἐλιγμών καὶ βράχων καὶ καταρρακτῶν εἰς τὸν Μακρὺν Γιαλόν, ἐξέβαλε ἕνα θρηνώδη μυκηθμόν, εἶτα ἔμεινε ἐξηπλωμένος, ἀπαθής, ἀκίνητος, δεχόμενος ἐπὶ τῶν νῶτον ὅλον τὸν κρῦν λουτήρα τῆς καταιγίδος. Ἐὰν ἔβλεπε τι, ἔβλεπε τὰς ἀσπρομαύρας καλικάτζουσας, μεγάλα θαλάσσια ὄρεα, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῶν ἀνεχόντων μέσῳ τοῦ κύματος σκοπέλων, εἰς ἀπάστασιν ὀργυγίων τιῶν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, πολλοὶ ἐξέλαβον μακρόθεν ὡς γυναικας ἀνασκουμπωμένας καὶ ἀσπρομαυροβολουσας, αἵτινες ἡσυχολοῦντο ἐν βγάλῳν πεταλίδας κύπτουσαι ἐπὶ τῶν βράχων. Ἄλλ' ἦτο ἀδιάφορος καὶ πρὸς τὸ θέαμα τοῦτο, ὡς καὶ πρὸς ὅλα τὰ λοιπὰ.

Ὁ ταῦρος τοῦ Θεοδόση, ὁ φιλήρμος, μετ' ὅν ἐν κέρατον (εἶχε χάσει τὸ ἄλλο πρὸ ἐτῶν, ὅταν ἦτο νέος ἀκόμη, εἰς μάχην μετ' ἄλλον ταῦρον) ἐξηκολούθει νὰ βλέπῃ τὰς καλικάτζουσας, αἵτινες εἶχον κατέλθει πρὸ ὀλίγου, τίς οἶδε εἰς ποῖαν ἀνήλιον σπηλιάν, ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν φεβερῶν ὀλιπλήκτων βράχων καὶ ἔκαμναν ὡς νὰ ἐδοῦτοῦσαν τὰ ράμφη ἐπιτολῆς τοῦ κύματος καὶ ἐτίναζαν τὰ περὰ, διὰ νὰ στεγνώσουν, καὶ πάλιν ἔκαμναν ὡς διὰ νὰ βουτήξουν. Τέλος ἐδοῦτήξαν ὅλοι ἐν σώματι καὶ ἀνελθοῦσαι εἰς τὸ κύμα ἤρχισαν νὰ πλέωσι κανονικῶς, ὡς μικρὸς στολίσκος τελείως ὀργανισμένος, ἡγουμένης μίας, εἶτα δευτέρων ἐρχομένων δύο καὶ ἀκολουθουσῶν τῶν λοιπῶν, δέκα ἢ δώδεκα, δύο μόνον οὐραγῶν ἐπομένων. Ὁ ταῦρος ἀφήκε μακρὸν μυκηθμόν, ἐσηκώθη καὶ αὐτός, ἐτίναξε τὰ μέλη καὶ στραφεῖς ἤρχισε ν' ἀνέρχεται τὸ ρεῦμα ἐπιστρέφων εἰς τὴν στάνην τοῦ Θεοδόση, ὡς ἔκαμε καθημερινῶς, ὅταν δὲν εἶχεν ἐργασίαν.

ΥΔΡΙΑ

ΠΑΛΙΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

ΤΕΤΛΑΠΑΝ ΚΟΥΕΤΖΑΝΙΤΖΙΝ

Ὁ Τετλαπάν Κουετζανιτζίν (τοπικὸς κυβερνήτης τῆς ἐποχῆς τῶν Κορτές) εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους γνωστοὺς Ἀζτέκοι ποιητὲς μέσα σ' ἕνα πλῆθος ἄλλους ἀγνωστούς, πού μὰς ἄφησαν μιὰ ποίηση ἀξιολογώτατη, ἐκπληκτικὰ «μοντέρνα» κάποτε.

Ἡ ΥΔΡΙΑ ἔχει σκοπὸ νὰ παρουσιάσῃ ἕνα μεγάλο μέρος ἀπὸ αὐτὴν τὴν ποίηση — ὅπως καὶ τὴν ποίηση τῶν Ἰνδιάνων γενικά — καὶ μαζί, τὸ Πόπολ - Βού, τὸ σπουδαῖο διδάλι τῶν Μάγιας.

Πολλὲς λέξεις τοῦ ποιήματος εἶναι συμβολικὲς ἢ παραβολικὲς: Κρασί· ὁ μεθυστικὸς ἄερας τῆς μάχης — συντριμμένα λιθάρια· τὰ σφαγμένα στὸ πεδίο τῆς μάχης παλικάρια — δροσιά· τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν — λουλούδια· οἱ διασκορπημένες ἀσπίδες. Οἱ Ἀζτέκοι ἔκαναν τὸν «Λουλουδάτο πόλεμο», ἐθιμικὸ ἀγῶνα κατὰ τῶν γειτονικῶν φυλῶν, γιὰ νὰ πιάσουν αἰχμαλώτους, πού τοὺς ἐσφαζαν στὶς πολυάριθμες αἱματηρὲς ἱεροτελεστίες τους.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Γιατί σὰς θλίβει, φίλοι μου, γιατί σὰς δίνει πόνο, πού ἀπὸ κρασί μεθύσατε;

Τὴ νάρκη σας ἀφήστε, σηκώθειτε, φίλοι μου, κι ἐλάτε δώθε, τραγουδεῖστε· κι ἄς ζητήσουμε σὲ κάποιον ἀνθισμένο τόπο σπίτια· τὸ μεθύσι σας ξεχάστε το.

Εἶναι παλιά ἐντολή: Πίνε ἀφθονο τὸ δυνατό ἄσπρο κρασί στὴ δύσκολη στιγμή, σὰν μπαίνεις στὸ πεδὶ τῆς μάχης, σὰν προχωρᾷς κατὰ τὸν τόπο τῶν σπασμένων λιθαριῶν, σὰν τὰ πολύτιμα πετράδια σκίζονται, σμαράγδια, περσυζέδες, παλικάρια καὶ παιδιὰ.

Γι αὐτό, φίλοι μου κι ἀδερφοί, νὰ πίνετε ἀφθονο τὸ ἄσπρο κρασί πού τρέχει.

Μαζὶ ἄς πιούμε στὰ λουλούδια, ἄς χτίσουμε τὰ σπίτια μας μες στὰ λουλούδια, ἐκεῖ πού εὐδαιστωτοὶ ἀνθοὶ σκορποῦν τὴ μυρουδιά τους ὅπως τὰ νερά τῆς ἡ πηγῆ, ἐκεῖ πού ἡ ἀνάστα τῶν δροσολουσμένων λουλουδιῶν γλυκαίνει τὸν ἄερα· ἐκεῖ θὰ κάνουν ἐνδοξα τὰ σπίτια μας ἡ δύναμη κι ἡ εὐγένεια, ἐκεῖ θ' ἀνθίσουν τὰ λουλούδια τοῦ πολέμου πάνω σὲ μιὰ καρποφόρα γῆ.

Ἔ, φίλοι μου, μ' ἀκούτε;

Πάμε, πάμε, ἄς κεράσουμε τὸ ἄσπρο κρασί, τὸ δυνατό κρασί τῆς μάχης· τὸ κρασί πού εἶναι γλυκὸ σὰν τὴ δροσιά τῶν τριαντάφυλλων ἄς πιούμε, τίς ψυχές μας ἄς μεθύσει, ἄς θυσιάσουν οἱ ψυχὲς στὴν ἡδὼν του κι ἄς πλουτήσουν σὰν σὲ πλούσια τόπο, κάποια καρποφόρα γῆ.

Γιατί σὰς δυσκολεύει;

Μαζὶ μου ἐλάτε, ἀκούστε τὸ τραγούδι μου.